

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ.: ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤΑΥΡΟΣ Π. ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
Ετος ίδρυσεως 1922
Ετος ΠΑ' - Αριθ. 13747 - Τιμή: 2,30 €

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002
†Προ της Χριστού Γεννήσεως, Αναστασίας φαρμ.
Ανατολή 07.38 - Δύση 17.09, Σελίνη 19 πρεμέρων

© ΤΟ ΒΗΜΑ
Εκδίδεται από τον Δημοσιογραφικό
Οργανισμό Λαμπράκη Α.Ε.

Κεντρικά γραφεία: Χρήστου Λαδά 3, Αθήνα 102 37
② 210 3333.555 E-mail: tovima@dolnet.gr
Internet: http://tovima.dolnet.gr

Δημοσκόπηση: Το πολιτικό σκηνικό μετά την Κοπεγχάγη Γκρίνια για το μέλλον Οι Ελλines ανησυχούν για τα οικονομικά τους Ως συνήθως πρώτη η ΝΔ, πρώτος και ο κ. Σημίτης

Βελτιωμένη σε σχέση με τον περασμένο Σεπτέμβριο είναι η εικόνα της κυβέρνησης ενώ ο κ. Κ. Σημίτης παραμένει πρώτος στις προτιμήσεις ως καταλληλότερος για πρωθυπουργός, αλλά η ΝΔ εξακολουθεί να προηγείται του Πασοκ στην πρόθεση ψήφου και στην πεποίθηση της κοινής γνώμης ότι θα κερδίσει τις επόμενες εκλογές. Αυτά τα ευρήματα – που δείχνουν την παγίωση του πολιτικού σκηνικού παρά τα μεγάλα γεγονότα – καταγράφει η πανελλαδική έρευνα κοινής γνώμης που διενήργησε για λογαριασμό του «Βήματος της Κυριακής» η εταιρεία Κάπα Research το διάστημα 14-19 Δεκεμβρίου. Η κυβέρνηση υπερισχύει καταλυτικά στις μάχες για τα μεγάλα θέματα, αλλά χάνει τον πόλεμο στα μέτωπα της οικονομίας και της καθημερινότητας.

Γ. ΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ • σελ. A3-5

■ Πού οδηγεί την Τουρκία η σύγκρουση του Ερντογάν με τους στρατηγούς Η κρίση στην Αγκυρα

Ανησυχία επικρατεί στην Αθήνα για τις διαγράφομενες εξελίξεις στην Αγκυρα όπου η ανοικτή σύγκρουση του αρχηγού του κυβερνώντος κόμματος κ. Ταγίπ Ερντογάν (ο οποίος επιδιώκει να αναλάβει την πρωθυπουργία μέσω τροποποίησης του Συντάγματος) με τους στρατηγούς βρίσκεται σε εξέλιξη με απροσδιόριστη προς το παρόν κατάληξη. Οι εξελίξεις αυτές δείχνουν ότι το αδιάλλακτο στρατιωτικοδιπλωματικό κατεστημένο συνεχίζει να έχει το πάνω χέρι, με αποτέλεσμα να επιδεικνύεται νέα σκλήρυνση στις προσπάθειες για επίλυση του Κυπριακού ως τις 28 Φεβρουαρίου και να καθυστερεί επικίνδυνα η αναγκαία πορεία εκσυγχρονισμού της Τουρκίας.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ - ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ • σελ. A6-13

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στροφή του ΠαΣΟΚ στην οικονομία

I. K. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ • σελ. A18

Η Μαύρη Βίβλος του κ. Καραμανή

B. ΧΙΩΤΗΣ • σελ. A23

■ Τα τρία μέτρα-τομές στο νέο νομοσχέδιο του υπουργείου για ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης

Ποινικές δίκες χωρίς... κατηγορούμενο

ΑΓΟΡΑ

Προαγγελία ακριβειας

Ποιοι πυροδοτούν τις ανατημόσεις

MARIA ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ - Δ. ΧΑΡΟΝΤΑΚΗΣ • σελ. B2-3

Οι βιομηχανίες τροφίμων έχουν ήδη αποστείλει στα σουπερμάρκετ τον τιμοκατάλογο των αυξήσεων για το 2003. Οι ανατημόσεις σε προϊόντα ευρείας κατανάλωσης είναι πολύ πάνω από τον πληθωρισμό, ο οποίος εξακολουθεί να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα να σημάνει συναγερμός στο υπουργείο Ανάπτυξης.

Με στόχο την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης η κυβέρνηση αλλάζει τα πάντα σε αυτό που ονομάζουμε ποινική δίκη. Ετοι: Δεν θα πηγαίνουν στα ποινικά δικαστήρια οι πολίτες, αλλά θα εκπροσωπούνται από τον δικηγόρο τους. Οι ποινικές διώξεις θα ασκούνται στο εξής μόνο ύστερα από έρευνα και σοβαρά στοιχεία και όχι με την απλή υποβολή μήνυσης. Τίθεται τέλος στη καθεστώς των αναβολών.

ΙΩΑΝΝΑ ΜΑΝΔΡΟΥ • σελ. A38

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Γιορτές με χιόνια

Ηπειρ ουνήκες για την έξοδο, αλλά νέα επεδεινωση από την Τετάρτη σε όλη τη χώρα προβλέπει η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία.

• Σελ. A39

■ Πρόσφατες μελέτες ενοχοποιούν τον αχώριστο «σύντροφό» μας για πρόκληση πονοκεφάλων, αύπνιας, αρρυθμιών, διαταραχών του DNA, ως και καρκίνων

Υπόπτα τα κινητά για βλάβες στην υγεία

Οι πιο εξελιγμένες συσκευές μπορούν να προκαλέσουν μεγαλύτερα προβλήματα στον ανθρώπινο οργανισμό

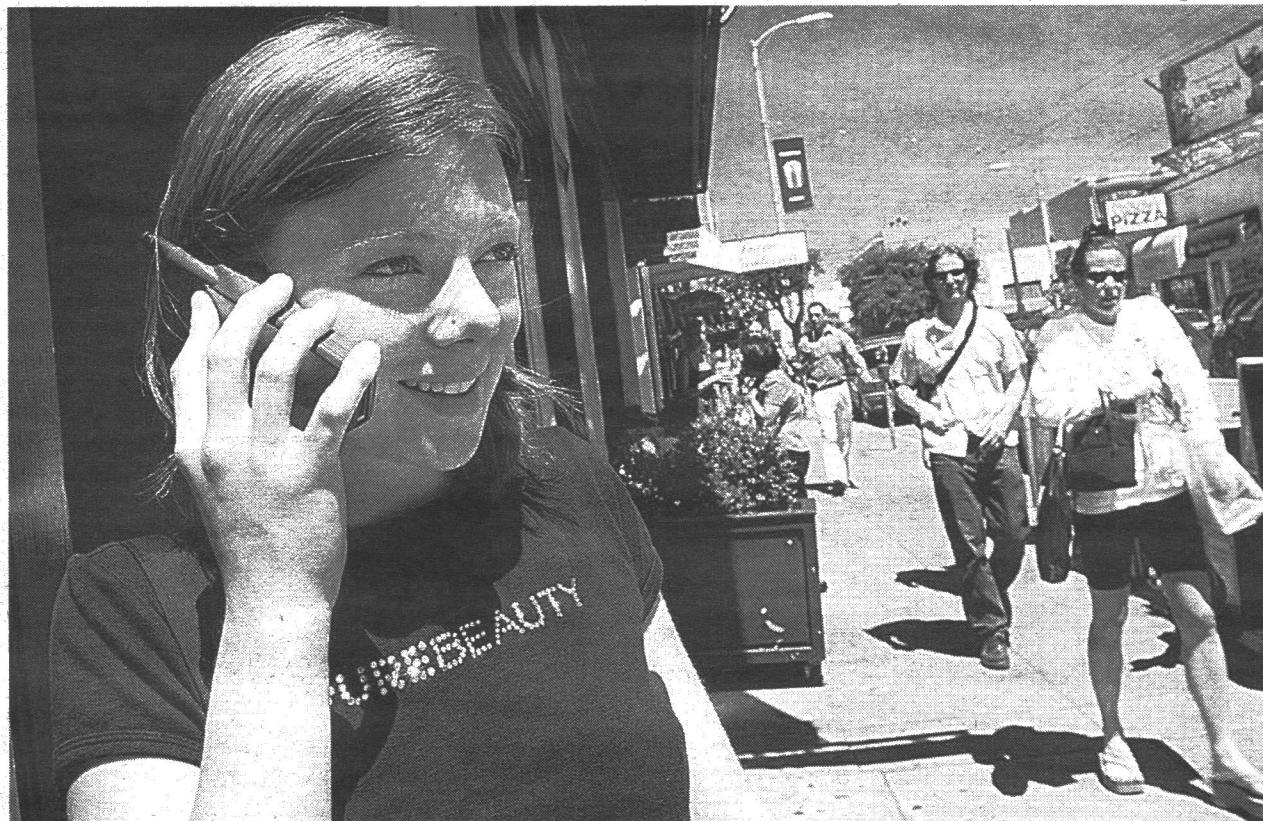
*Tns
ΕΛΕΝΑΣ ΦΥΝΤΑΝΙΔΟΥ*

Περισσότεροι από επτά εκατομμύρια Ελληνες κάνουν χρήση κινητών τηλέφωνων. Πολλοί δε έχουν δύο διαφορετικές γραμμές και συσκευές. Άλλοι διότι βαριούνται να χρησιμοποιούν διαρκώς την ίδια συσκευή, άλλοι για επαγγελματικούς λόγους και άλλοι για να αποκτήσουν νέα συσκευή δωρεάν ή με πολύ χαμηλό κόστος. Μολονότι το κινητό τηλέφωνο έχει γίνει απαραίτητο αξεσουάρ για τη συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων, εν τούτοις όλοι στο πίσω μέρος του μιαλού τους ανησυχούν για τις επιπτώσεις στην υγεία που μπορεί να έχει η αλόγιστη χρήση τους. Θυμίζει αυτό που σκέφτονται οι οπαδοί της υγεινής διατροφής, οι οποίοι ξεφεύγουν από τους κανόνες της μια φορά στο τέλος: «Το τρως και σε τρώει».

Η ανασφάλεια αυτή ενδέχεται να οφείλεται στο γεγονός ότι οι απόψεις των ειδικών για το αν τα κινητά τηλέφωνα προκαλούν σοβαρές βλάβες στην υγεία είναι αντικρουόμενες. Οι περισσότερες δε μελέτες που έχουν γίνει, κυρίως σε ποντίκια, απενοχοποιούν τα κινητά τηλέφωνα για πρόκληση καρκίνων. Ωστόσο στο 2ο Διεθνές Συνέδριο για τις Βιολογικές Επιπτώσεις της Ηλεκτρομαγνητικής Ακτινοβολίας που διοργανώθηκε πρόσφατα στη Ρόδο από το Εργαστήριο Ηλεκτρονικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Ερευνητικό Κέντρο Δημόκριτος, με τη συμμετοχή 250 ειδικών επιστημόνων από 41 χώρες, παρουσιάστηκαν μελέτες που ενοχοποιούν τα κινητά τηλέφωνα για πρόκληση πονοκεφάλων, αύπνιας, αρρυθμιών, διαταραχών του DNA, ως και καρκίνων στην περιοχή του εγκεφάλου. Οι περισσότερες μελέτες έγιναν από συνηδόνες επιστημόνων, οι οποίοι προπορεύονται ακόμη και των Αμερικανών σε ζητήματα κινητής τηλεφωνίας. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι ο δύο μεγαλύτερες εταιρείες (Nokia, Ericsson) είναι σκανδιναβικές.

■ Η νέα τεχνολογία

Βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι οι μελέτες έγιναν για τη χρήση κινητών τηλεφώνων παλαιότερης τεχνολογίας (αναλογικά) που χρησιμοποιούνταν στις σκανδιναβικές χώρες ως και το 2000. «Δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ αναλογικών και σημερινών κινητών τηλεφώνων. Η ισχύς είναι η ίδια. Απλώς στα πιο σύγχρονα κι-

Μια γυναίκα απολαμβάνει και στον δρόμο τη συντροφιά του κινητού τηλεφώνου της. Τα νέα όμως δεδομένα που παραθέτουν οι επιστήμονες είναι ικανά να παγώσουν το χαμόγελο που διαγράφεται στο πρόσωπό της

νήτα τηλέφωνα προστίθεται το «ανοιγοκλείσμα», που σημαίνει ότι η ισχύς του πομπού ανοιγοκλείνει με συχνότητα περίπου 200 φορές το δευτερόλεπτο. Αυτό έγινε για να υπάρχει μικρότερο φάσμα συχνοτήτων και να γίνεται μεγαλύτερη οικονομία της μπαταρίας» εξηγεί ο καθηγητής Ηλεκτρονικών και Τηλεπικοινωνιών στο Φυσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και πρόεδρος του συνεδρίου κ. Παν. Κωσταράκης. Στην ερώτηση αν αυτό σημαίνει ότι τα πιο εξελιγμένα κινητά τηλέφωνα μπορούν να προκαλέσουν μεγαλύτερες βλάβες στην υγεία, ο κ. Κωσταράκης απάντησε: «Θεωρητικά ναι, διότι η ισχύς, όπως είπαμε, είναι ίδια. Αυτό όμως πρέπει να αποδειχθεί». Οι μελέτες (τις οπίστες πρώ-

■ Άλλοι ώστις των κινητών

Άλλες μελέτες, επίσης συνδύωνται επιστημόνων, έδειξαν ότι από τη χρήση κινητών μπορεί να σημειωθούν αλλοιώσεις σε επίπεδο κινητά

(αλλοιώνεται ο ρυθμός θανάτου των κινητών) και γονιδίων. Παράλληλα έκαναν γκάλο περιπέτειες που έγιναν και παρουσιάστηκαν στο συνέδριο από συνηδόνες επιστήμονες. Οι ερευνητές παρατήρησαν ότι τα δύο τελευταία χρόνια αναπτύχθηκαν καρκίνοι σε ανθρώπους που έκαναν χρήση αναλογικών κινητών τηλέφωνων επί 10-15 χρόνια. Μάλιστα, οι καρκίνοι άντεναν στην περιοχή της κεφαλής από την πλευρά που οι χρήστες κρατούσαν συχνότερα το τηλέφωνο!

Πολλές μετρήσεις για τα επίπεδα ακτινοβολίας από κεραίες κινητών σε κατοικημένες περιοχές έγιναν στη Γερμανία και έδειξαν ότι τα επίπεδα ακτινοβολίας είναι πολύ μεγαλύτερα από αυτά των τηλεοράσεων και των ραδιοφώνων. «Σημειώτεον ότι στη Γερμανία οι πομποί τους είναι 5 watt, ενώ στην Ελλάδα φθάσουν ως τα 50 και τα 80 watt. Έχουν μεγαλύτερη ισχύ για να καλύπτουν με λιγότερες κεραίες και έχοδα μεγαλύτερη περιοχή» επισημάνει ο κ. Κωσταράκης.

Πάντως δεν ήταν λίγοι αυτοί που υποστήριξαν ότι καλή υγεία δεν σημαίνει απαραίτητη μόνο καλή σωματική υγεία αλλά και καλή ψυχική υγεία. Είπαν οι ειδικοί στο συνέδριο ότι βλάβη δεν ση-

μαίνει μόνο να πάθω καρκίνο ή κάποια αλλοίωση κυττάρων. Με έχει βλάψει μια κατάσταση ακόμη και όταν διαταράσσεται εξαιτίας της η φυσική μου ισορροπία. Δηλαδή να βλέπω την κεραία στη διπλανή πολυκατοικία και να αγχώνομαι» διευκρίνιζει ο κ. Κωσταράκης.

■ Η χρήση hands free

Στο συνέδριο έγινε εκτενής αναφορά στη χρήση του hands free, του ακουστικού του οποίου το καλώδιο από τη μία άκρη τοποθετείται στη συσκευή και από την άλλη στο αυτί. Και αυτό επειδή οι περισσότεροι χρήστες κινητών θεωρούν ότι είναι η σωτηρία τους, καθώς δεν έχουν άμεση επαφή με τη συσκευή. Αυτό είναι αυταπάτη. Το ακουστικό λειτουργεί σαν κεραία, οπότε μεταφέρει ακτινοβολία στο χρήστη. Απλώς κάποιες φορές η ακτινοβολία είναι μεγαλύτερη και άλλες μικρότερη. Μεγαλύτερη είναι όταν το καλώδιο βρίσκεται σε απόσταση από το σώμα και μικρότερη όταν το καλώδιο βρίσκεται «κολλημένο» στο σώμα, την ώρα που ο χρήστης μιλάει στο τηλέφωνο.

Για να καταλήξουν οι επιστήμονες σε αυτό το συμπέρασμα, έκαναν δύο μελέτες. Στην πρώτη που έγινε στη Βρετανία οι επιστήμονες χρησιμοποίησαν το hands free και ένα ομόιδα κεφαλής, χωρίς το σώμα. Ετοιμία ήταν με το hands free ο χρήστης δέχεται κατά 30%-40% περισσότερη ακτινοβολία στον εγκέφαλο.

Το συμπέρασμα αυτό παραχένει ομάδα αμερικανών επιστημόνων, οι οποίοι επανέλαβαν το πείραμα στα εργαστήρια της Motorola στη Φλόριδα, χρησιμοποιώντας δύο μαζί με την κεφαλή και το σώμα. Παρατήρησαν λοιπόν ότι τα αποτελέσματα ήταν ίδια με αυτά των Βρετανών όταν το καλώδιο βρισκόταν δέκα πόντους μακριά από το σώμα.

Οσο όμως το καλώδιο πλησιάζει στο σώμα, ο χρήστης δεχόταν λιγότερη ακτινοβολία στον εγκέφαλο. «Αυτό συμβαίνει διότι η ακτινοβολία δεν επικεντρώνεται στη κεφαλή, αλλά διοχετεύεται σε όλο το σώμα» εξηγεί ο κ. Κωσταράκης. Κάτι αλλο που είδαν οι ερευνητές είναι ότι μπορεί συνολικά ο χρήστης να «δέχεται» περισσότερη ακτινοβολία με το καλώδιο, αλλά στον εγκέφαλο πάει δύο φορές λιγότερη απ' ό, τι θα πήγαινε αν χρησιμοποιούσε μόνο τη συσκευή του τηλέφωνου χωρίς το hands free. Απαραίτημα προϋπόθεση για να συμβεί αυτό είναι να έχει ο χρήστης κοντά στο σώμα του το καλώδιο.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Γιατί «βουίζει» το κεφάλι των χρηστών

ΚΑΙ ΑΥΤΟ το θέμα απαισχύλησε τους επιστήμονες που συμμετείχαν στις εργασίες του συνεδρίου, καθώς δεν είναι λίγοι οι χρήστες που έχουν «τίτιβισμα» στο κεφάλι. Οπως είπαν, το 20% της ενέργειας που εκπέμπει το κινητό απορροφάται από το κεφάλι. «Το φαινόμενο του βουνητού», επισημάνει ο κ. Κωσταράκης, «οφείλεται σε έναν μικροσκοπικό μηχανισμό. Λόγω του ότι μέσα στο κεφάλι, στα κύτταρα των μεμβρανών, υπάρχουν μεγάλα μόρια πρωτεΐνων, κάθε μόριο πολώνεται, δηλαδή ευθυγραμμίζεται με το ηλεκτρικό πεδίο, και συνχνά περιστρέφεται ελικοειδώς γύρω από έναν άξονα. Ετοιμάζεται να σημειωθεί αποστρέψη στην περιοχή της κεφαλής, και σημειώνεται η ισχύς της πρωτεΐνης που έχει σημειωθεί στην περιοχή της κεφαλής».

Έχει μερικά κύτταρα πρωτεΐνων που συντονίζονται στη συχνότητα περιστροφής τους. Το συνέδριο συζητήθηκε επίσης το θέμα των κινδύνων από τη χρήση κινητών σε περιοχές με εύφλεκτα κινητά και στην περιοχή της κεφαλής. Η ισχύς της πρωτεΐνης που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής, διαταράσσεται από την πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής. Η πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής, διαταράσσεται από την πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής. Η πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής, διαταράσσεται από την πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής. Η πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή της κεφαλής, διαταράσσεται από την πρωτεΐνη που έχει σημειωθεί στη σ